การคอร์รัปชั่นทางการเมืองในประเทศไทย พ.ศ. 2544-2555

Political Corruption in Thailand (2001-2012)

วิชาญ พุทธภาวนา

นักศึกษาปริญญาเอก โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาธรรมาภิบาล มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 E-mail: raf.bangkok@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาแบบแผนการคอร์รัปชั่นทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2544 – 2555 ดำเนินการวิจัยโดยวิธีการวิจัยเอกสาร จากข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปของการบรรยายพรรณนาความ ผลการศึกษาพบว่าการคอร์รัปชั่นทางการเมืองของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2544-2555 มีพัฒนาการที่เข้มข้นและซับซ้อนกว่าในอดีตมาก ในอดีตการคอร์รัปชั่นทางการเมืองยังเป็นแบบเดิมคือการซื้อสิทธิขายเสียง การข่มขู่หัวคะแนนของคู่แข่งขัน ยังไม่มีการควบคุมเสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภา ยังไม่มีองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เป็นต้น รัฐบาลพรรคไทยรักไทย ได้ซื้อนักการเมืองและพรรคการเมืองของคู่แข่งขัน ทำให้สามารถควบคุมเสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภาเอาไว้ได้เพื่อผ่านกฎหมายหรืออนุมัติโครงการสำคัญๆให้พวกพ้องและครอบครัวได้รับประโยชน์ มีการวางตัวข้าราชการระดับสูงที่เป็นคนของตนในองค์กรสำคัญๆของรัฐ มีการกำหนดตัวบุคคลในตำแหน่งสำคัญๆในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ การรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองของกลุ่มทุนผูกขาดจากสัมปทานของรัฐนำโดยผู้นำทางการเมืองพรรคไทยรักไทย ด้วยเงื่อนไขหลายประการของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ได้เป็นปัจจัยสำคัญทำให้กลุ่มทุนผูกขาดขนาดใหญ่ของประเทศผันตัวเองมาเป็นนักการเมืองโดยตรง ลักษณะสำคัญของการคอร์รัปชั่นทางการเมืองในช่วงนั้นมีสองรูปแบบ รูปแบบแรกเป็นตัวแทนของกลุ่มทุนผูกขาดที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ (Economic power) รูปแบบที่สองเป็นรัฐบาลของนายทุนที่ทำให้รัฐบาลมีขนาดใหญ่มีการขยายขอบข่ายการทำงานของรัฐให้กว้างขวางโดยใช้ธุรกิจการเมือง (Money politics) เป็นเครื่องมือผูกขาดอำนาจทางการเมือง (Political power) และอำนาจรัฐ (State power) ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ สังคมจะต้องมีการสร้างกลไกตรวจสอบถ่วงดุลกับนักการเมืองและจะต้องส่งเสริมการสร้างระบบธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นกับสังคมไทยให้เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

คำสำคัญ: *คอร์รัปชั่น การเมือง ประเทศไทย*

Abstract

The objective of this research is to study the patterns of Thai political corruption from 2001-2012. It explores show political leader and elected commissioners abuse of state positions for their personal gain. This study was based on documentary analysis and the data were drawn from primary and secondary sources and analyzed

using content analysis. The result of this study shows that during this crucial political period in Thailand, under Thai Rak Thai government (2001–2006). It was responsible for the establishment of a new and complex system of politics, theoretically called "Integrative Corruption". This is a complex combination of corruption of the highest level of politics, economics and government administration. Within these various and complex combined forms of corruption a more powerful political and increased wealth base were constructed by the political leader's Thai Rak Thai party. Subsequent beneficiaries' of this increase in power and wealth were his families and his political clans, more than any other previous regime in Thailand. It is a political system administered by the clans, of the clans and ultimately for the clans. Money plays a major role in this democratic system and was directly responsible for the formation of a new system of politics commonly referred to as "Money Politics" and state power control. Recommendations from this study that Thai political leader and elected commissioners creates crucial problem particularly corruption. In addition, it is an obstacle to economic, political and social development. Moreover, it impedes the awareness of good governance in Thailand.

Keywords: *corruption, politics, Thailand*

---

1. บทนำ

การศึกษาการคอร์รัปชั่นในประเทศไทยที่ผ่านมาได้มีการศึกษาจำนวนไม่น้อย แต่จะเน้นศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการคอร์รัปชั่นทางเศรษฐกิจ (Economic corruption) และการคอร์รัปชั่นทางการบริหาร (Administrative corruption) เป็นหลัก อย่างไรก็ตามยังมีการคอร์รัปชั่นที่สำคัญอีกแบบหนึ่งซึ่งถือเป็นต้นธารของปัญหาสำคัญของประเทศทั้งหลายทั้งปวงและเปรียบคล้ายสายธารที่ส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่องไปสู่การเกิดคอร์รัปชั่นรูปแบบอื่นๆด้วย นั่นคือ การคอร์รัปชั่นทางการเมือง (Political corruption)

แม้ว่าการคอร์รัปชั่นทางการเมืองจะเป็นปัญหาที่สำคัญในลำดับต้นๆ แต่ประเทศไทยยังมีการให้ความสนใจกันในประเด็นนี้ค่อนข้างน้อยมาก องค์ความรู้ส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับการคอร์รัปชั่นทางการเมืองจะมีเพียงแต่เรื่องการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้ง การโกงทางการเมือง การกีดกันคู่แข่งทางการเมือง แต่ในทางวิชาการแล้วยังพบว่า รูปแบบของการคอร์รัปชั่นทางการเมืองมีหลากหลายรูป ดังเช่น การศึกษาของเลวิน (Levine, 1975) พบว่า รูปแบบการคอร์รัปชั่นทางการเมือง ได้แก่ การทำบัญชีผีสำหรับผู้มีสิทธิ์ออกเสียง การได้ตำแหน่งทางการเมืองโดยการหลอกลวง การสร้างพยานเท็จเพื่อทำลายคู่แข่งขัน และการข่มขู่เจ้าหน้าที่รัฐ นอกจากนั้นจากการศึกษาของ Walecki (2004) ในปี 2003 พบว่า รูปแบบการคอร์รัปชั่นทางการเมืองมี 3 รูปแบบ ได้แก่ การจ่ายเงินที่ผิดปกติให้แก่รัฐบาลสำหรับการตัดสินใจเชิงนโยบาย (Irregular payments in government policy-making) การบริจาคเงินทางการเมืองที่ผิดกฎหมาย (Prevalence of illegal political donations) และเงินบริจาคที่ถูกกฎหมายแล้วมีผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ (Policy consequences of legal political donations) ขณะที่การศึกษาของ Global corruption report (2004) ได้พบว่ากระบวนการที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่นทาง

การเมือง ประกอบด้วย ระเบียบการใช้เงินในทางการเมือง (Political finance) ที่ขาดความชัดเจน การไม่เปิดเผยและการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการใช้เงินในทางการเมือง (Disclosure and enforcement) การเลือกตั้งและการขายเสียง (Elections-vote buying) ภาคธุรกิจเอกชนใช้เงินในทางการการเมือง (Corporate money) และการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ (Tacking the abuse of office) เป็นต้น

สำหรับการคอร์รัปชั่นทางการเมืองในประเทศไทย พบว่าได้มีการปรับตัวตามพัฒนาการทางเศรษฐกิจสังคมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา กระบวนการของคอร์รัปชั่นทางการเมืองมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยได้มุ่งเน้นกระบวนการผ่านการกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นหลักแล้วยังใช้วิธีการจัดสรรงบประมาณผ่านโครงการของรัฐต่างๆ ดังเช่น การศึกษาของสังศิต พิริยะรังสรรค์ (2549) พบว่า การคอร์รัปชั่นทางการเมืองในประเทศไทยมีทั้งแบบที่สังคมสามารถวินิจฉัยได้ชัดเจนและแบบที่ยังไม่สามารถวินิจฉัยได้ชัดเจน การคอร์รัปชั่นทางการเมืองแบบที่สังคมสามารถวินิจฉัยได้ชัดเจน เช่น การที่นักการเมืองให้หัวคะแนนไปซื้อเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้งโดยให้เจ้าหน้าที่ขานบัตรของพรรคฝ่ายค้านเป็นบัตรเสีย การเปลี่ยนบัตรเลือกตั้งและเปลี่ยนหีบเลือกตั้ง ฯลฯ เป็นต้น ส่วนการคอร์รัปชั่นทางการเมือง (Political corruption) ที่มองเห็นไม่ชัดเจน (Gray area) หรือที่สังคมยังไม่สามารถวินิจฉัยได้ ดังนี้ 1) รัฐมนตรีมหาดไทย เรียกประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดพิจิตรในช่วงที่กำลังจะมีการเลือกตั้ง โดยมีการแจกข้าวของที่เป็นเงินจากงบประมาณแผ่นดิน 2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ลงช่วยหาเสียงให้แก่ผู้สมัครของพรรครัฐบาล โดยอ้างว่าไม่ได้ใช้เวลาราชการในการหาเสียง แต่กลับใช้ทรัพยากรของรัฐในการเดินทาง และใช้ข้าราชการมาทำงานให้ 3) การส่งกำลังตำรวจและทหารเข้าพื้นที่เลือกตั้ง และสร้างความยากลำบากในการทำงานของพรรคฝ่ายค้าน แต่ช่วยเหลือผู้สมัครของฝ่ายรัฐบาล 4) การโอนเงินในโครงการประชานิยมและอื่นๆ ลงในพื้นที่เลือกตั้งในช่วงก่อนการเลือกตั้ง เช่น งบภัยแล้ง งบช่วยเหลือคนชรา และการลดภาษีรายได้ เป็นต้น 5) การประชุม ครม. สัญจร ตามภาคต่างๆ โดยใช้ทรัพยากรและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 6) การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ ทหาร ในช่วงก่อนการเลือกตั้ง เพื่อสร้างระบบอุปถัมภ์ทางการเมือง 7) การแจกจ่ายทรัพยากรของรัฐ (เช่น จากสำนักงานสลาก ธนาคารของรัฐ รวมถึงสถาบันทางการเงินของรัฐ) ให้แก่ผู้สมัครของพรรครัฐบาลไปใช้ประโยชน์ในการเลือกตั้ง และในการทำธุรกิจส่วนตัว 8) การจัดประมูลโครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาลในช่วงก่อนการเลือกตั้งเพื่อให้เป็นทุนหาเสียง 9) การใช้ทรัพยากรของรัฐ เช่น ทีวี วิทยุ และงบประชาสัมพันธ์ของกระทรวงต่างๆ มาโฆษณาผลงานให้แก่พรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาล และใช้โจมตีพรรคการเมืองคู่แข่ง รวมถึงบุคคลที่วิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาล 10) การที่ กกต. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระในการดูแลการเลือกตั้ง ไม่เข้มงวดในการควบคุมการทุจริตในการเลือกตั้ง โดย กกต. ไม่ส่งชุดหาข่าวและชุดป้องปรามการทุจริตลงพื้นที่เหมือนในอดีต เป็นต้น

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การคอร์รัปชั่นทางการเมืองในปัจจุบันเป็นปัญหาที่ใหญ่มากที่สุดปัญหาหนึ่งของโลก ในประเทศไทย แบบแผนการคอร์รัปชั่นทางการเมืองมีลักษณะพลวัต (Dynamic) เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น แต่ประเด็นสำคัญคือสังคมไทยยังมิได้มีการถกเถียง และกำหนดความหมายของแนวความคิดการคอร์รัปชั่นทางการเมืองให้ชัดเจน

รวมทั้งประเด็นที่ว่า การคอร์รัปชั่นทางการเมืองในประเทศไทยมีรูปแบบอย่างไร ซึ่งการศึกษานี้จะช่วยให้ความชัดเจนในประเด็นเหล่านี้ รวมทั้งผลจากการศึกษานี้คาดว่าจะได้แนวทางในการควบคุมการคอร์รัปชั่นทางการเมืองในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งการศึกษานี้จึงมีคำถามการวิจัยว่า"การคอร์รัปชั่นทางการเมืองในประเทศไทยเกิดขึ้นด้วยปัจจัยและเงื่อนไขใด และคอร์รัปชั่นทางการเมืองได้ส่งผลกระทบต่อสังคม-วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองในสังคมไทยอย่างไร"

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุของการเกิดคอร์รัปชั่นทางการเมืองในประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่ทำให้เกิดคอร์รัปชั่นทางการเมืองในประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาผลกระทบของการคอร์รัปชั่นทางการเมืองต่อ สังคม-วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองในสังคมไทย

3. วิธีการศึกษา

การดำเนินการวิจัย โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary analysis) และการสัมภาษณ์ (In-depth interview) จากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยได้วิเคราะห์อย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ศึกษา รวมทั้งได้ตีการความข้อมูลแบ่งแยกเป็นกลุ่มตามเนื้อหาในแต่ละประเด็นเพื่อคัดสรรข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยแสดงข้อมูลในรูปของการบรรยายพรรณนาความ สำหรับการศึกษานี้ได้นิยามความหมาย การคอร์รัปชั่นทางการเมืองไว้หมายถึงการกระทำการในรูปแบบต่างๆ ของนักการเมืองและพรรคการเมือง เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามตัวบทกฎหมาย คุณธรรม หรือจริยธรรม ใดๆทั้งสิ้น การซื้อสิทธิ์ขายเสียงจากประชาชนชาวรากหญ้า การใช้ผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ข่มขู่ประชาชนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง การปลอมแปลงเอกสารเพื่อส่งตัวแทนพรรคลงสมัครเลือกตั้ง การว่าจ้างพรรคการเมืองขนาดเล็กให้ลงเลือกตั้งแข่งขันกับพรรคของตนเพื่อให้พ้นกฎ 20% ของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง การซื้อตัวนักการเมือง การซื้อทั้งพรรคการเมืองของคู่แข่งขันเพื่อควบคุมเสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภาเพื่อการลงคะแนนเสียงหรือการอนุมัติกฎหมายหรือโครงการขนาดใหญ่ให้ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นไปตามที่รัฐบาลต้องการ การกำหนดตัวบุคคลในตำแหน่งสำคัญๆ หรือการวางตัวบุคคลของตนในตำแหน่งสำคัญๆในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

4. ผลการศึกษา

1. ระหว่าง พ.ศ. 2544-2555 จากการศึกษาพบว่าการคอร์รัปชั่นทางการเมืองในสมัยรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ได้พัฒนาไปถึงจุดสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐบาลเมื่อครั้งในอดีต โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในรูปแบบผู้บัญชาการสูงสุด (Supreme commander) ทำให้การคอร์รัปชั่นทางการเมืองในรูปแบบเดิม ผนวกกับการคอร์รัปชั่นทางการเมืองในรูปแบบใหม่ อาทิ เช่น การปลอมแปลงเอกสารของผู้ลงสมัครเลือกตั้ง การซื้อสิทธิ์ขายเสียง การข่มขู่ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง การซื้อตัวนักการเมืองคู่แข่งขัน การซื้อทั้งพรรคการเมืองของคู่แข่งขัน การว่าจ้างพรรคการเมืองขนาดเล็กให้ลงแข่งขันกับพรรคตนเพื่อให้พ้นกฎร้อยละ 20 ของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง การวางตัวบุคคลของตนในตำแหน่งสำคัญๆทางราชการ การกำหนดตัวบุคคลในตำแหน่งสำคัญๆในองค์กรกลาง ทำให้องค์กรอิสระขาดความเป็นอิสระ

การใช้เสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภาเพื่อผ่านกฎหมายหรืออนุมัติโครงการสัมปทานต่างๆของรัฐ เพื่อให้ตนครอบครัวหรือพวกพ้องได้รับงานหรือประโยชน์จากโครงการต่างๆของรัฐที่มูลค่าสูงและใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อประโยชน์ในกลุ่มของตนเท่านั้น

2. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยเป็นเพียงรูปแบบเท่านั้น เป็นประชาธิปไตยเพียงครึ่งใบ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในรูปแบบ (Supreme commander) สามารถโยกย้ายข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ตามที่ตนต้องการ และมีส่วนในการกำหนดตัวบุคคลลงในตำแหน่งสำคัญๆขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญซึ่งทำให้องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและศาลขาดความเป็นกลางและกระทำการต่างๆซึ่งผิดกฎหมายการเลือกตั้งเพื่อช่วยให้พรรคไทยรักไทย ได้รับชัยชนะการเลือกตั้งในครั้งนั้น จนในที่สุดก็เกิดการปฏิวัติรัฐประหารขึ้นอีกครั้งหนึ่ง แต่เมื่อมีการเลือกตั้งอีกครั้งพรรคพลังประชาชนซึ่งนักการเมืองส่วนใหญ่ย้ายมาจากพรรคไทยรักไทยก็ได้รับชัยชนะการเลือกตั้งเนื่องจากคะแนนนิยมของชาวรากหญ้าด้วยโครงการประชานิยมในรูปแบบต่างๆ ด้วยนักการเมืองที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม ก็กลับเข้ามาควบคุมงบประมาณของรัฐและทรัพยากรของประเทศไทยได้อีกครั้งหนึ่ง ผลประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชนคนไทยตกไปอยู่ในมือของผู้ที่มีอำนาจทางการเมือง ข้าราชการและนายทุนขนาดใหญ่ของประเทศ ดังนั้นผลประโยชน์ส่วนใหญ่ของประเทศไทยตกอยู่ในมือของคนไม่กี่ครอบครัวเท่านั้น

3. การคอร์รัปชั่นทางการเมืองซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของชาติและเป็นอุปสรรค์ต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าดังนานาอารยประเทศจะมองว่าเป็นเรื่องการคอร์รัปชั่นธรรมดาๆไม่ได้อีกต่อไป เมื่อนักการเมืองถูกตัดสินว่ากระทำการคอร์รัปชั่นทางการเมืองตามกระบวนการยุติธรรมโดยศาลหรือองค์กรอิสระที่มีการจัดตั้งตามรัฐธรรมนูญ ปัจจุบันนักการเมืองพรรคการเมืองและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชั่นทางการเมืองจะถูกระงับการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี

5. การอภิปรายผล

อาจกล่าวได้ว่ารัฐบาล พรรคไทยรักไทย ได้พัฒนาการคอร์รัปชั่นทางการเมือง (Political corruption) ในรูปแบบเผด็จการรัฐสภาถึงจุดสูงสุด ด้วยการคอร์รัปชั่นเชิงระบบ (Systematic corruption) โดยการใช้ระบบอุปถัมภ์ (Patron and client relationship) รวมถึงการข่มขู่ มีการตระเตรียมงานวางแผนโครงการต่างๆ อย่างรอบคอบก่อนนำเสนอต่อรัฐสภา เช่น ก่อนการขายกิจการส่วนตัวของ อดีตนายกรัฐมนตรีพรรคไทยรักไทย ราคาหลายหมื่นล้านบาทให้แก่บริษัทต่างชาติเพียง3วันก็มีการตราพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ที่มีเนื้อหาสาระ เป็นการลดสัดส่วนการถือหุ้นของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยในกิจการโทรคมนาคม ซึ่งรัฐบาลได้ซื้อ ส.ส. และพรรคการเมืองหลายพรรคไว้แล้วเพื่อให้ได้เสียงข้างมากในรัฐสภา และโดยการควบคุมฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ และองค์กรอิสระต่างๆ เกือบทั้งหมดก็ตกอยู่ภายใต้อาณัติของอดีตหัวหน้าพรรคไทยรักไทย กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันซึ่งยึดตามลายลักษณ์อักษรของตัวบทกฎหมาย (Common Law) เป็นสำคัญไม่สามารถที่จะติดตามทันกลเม็ดการพลิกแพลงของบุคคลที่มีความเฉลียวฉลาดที่พยายามมองหาช่องโหว่ของตัวบทกฎหมายที่ขาดความทันสมัยและมีกระบวนการดำเนินงานที่ล่าช้า มีการใช้เงินและการแลกเปลี่ยนเชิงอุปถัมภ์กับข้าราชการ นักการเมือง และนักธุรกิจ หรือซื้อเสียงจากประชาชนผู้ยากจน มีการใช้อำนาจจากบุคคลต่างๆ ในสังคมเพื่อชักชวน รวมถึงการ

บีบบังคับประชาชนที่ยากจนให้เลือกตน เพื่อให้ได้ชัยชนะในการเลือกตั้งหรือให้ได้เสียงข้างมากในรัฐสภา นอกจากนั้นแล้วยังมีการว่าจ้างพรรคการเมืองขนาดเล็กลงสมัครเลือกตั้งเพื่อให้พรรคของตนพ้นจากความผิดตามกฎเกณฑ์ของกฎหมาย มีการสร้างระบบอุปถัมภ์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนที่ยากจนคนเสื้อแดงเป็นปากเป็นเสียงให้กับตนเองและพรรค ใช้ระบบอุปถัมภ์และใช้วิธีการข่มขู่ครอบคลุมไปถึงหน่วยงานต่างๆ ของรัฐรวมไปถึงองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เพื่อให้พรรคได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง นอกจากนั้นแล้วยังมีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญครั้งสำคัญโดยพรรคเพื่อไทยภายใต้การนำของรัฐบาล นายกรัฐมนตรีพรรคเพื่อไทย เพื่อให้อดีตนายกรัฐมนตรี พรรคไทยรักไทยได้กลับประเทศไทยโดยปราศจากมลทินและได้เงินที่ถูกศาลฎีกาแผนกอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดไว้เป็นของรัฐกลับคืน

ผู้วิจัยมีความเห็นที่แตกต่างว่าบุคคลใดๆ ไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองหรือพรรคการเมืองก็ตามที่มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ในการทำงานทางการเมืองเมื่อมีการตรวจสอบและดำเนินคดีโดยกระบวนการยุติธรรมแล้วต้องตัดสิทธิ์ในการที่จะกลับมาทำงานทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น หรือรับราชการ หรือประมูลงานของรัฐบาลอย่างถาวรและต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมายอาญาจนถึงที่สุด ถึงแม้ว่ากระบวนการยุติธรรมที่กล่าวมาจะช้าแต่แน่นอนว่าบุคคลที่มีเจตนาไม่บริสุทธิ์ขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจะถูกจำกัดให้ออกไปจากจากวงจรการเมืองไทยในที่สุดและคนกลุ่มนี้จะมิกล้าอาสาเข้ามาทำงานทางการเมืองอีกต่อไป แต่จะมีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาอาสาทำหน้าที่เป็นตัวแทนราษฎรทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นแทนที่ ซึ่งจะนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนถาวรสำหรับประชาชนทั้งในปัจจุบันและลูกหลานคนไทยต่อไปในอนาคต

6. บทสรุป

การคอร์รัปชั่นทางการเมือง (Political corruption) ด้วยระบบอุปถัมภ์ (Patron and client relationship) มีอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมไทยมาเป็นเวลายาวนานและเป็นการยากที่กำจัดให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว และด้วยนวัตกรรมการคอร์รัปชั่นในเชิงระบบ (Systematic corruption) ในยุคของ รัฐบาลพรรคไทยรักไทย ทำให้ประเทศไทยมีขบวนการการคอร์รัปชั่นทางการเมืองเชิงระบบแบบอุปถัมภ์ (Systematically spoil political corruption) หากว่าประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศไทยละเลยและนิ่งดูดายไม่ร่วมมือกันวางรากฐานและหลักการป้องกันนักคอร์รัปชั่นทางการเมืองให้ชัดเจน การคอร์รัปชั่นทางการเมืองเชิงระบบแบบอุปถัมภ์ จะคงอยู่และพัฒนาให้เข็มข้นมากยิ่งๆขึ้นไป ดังนั้นประเทศที่จะเจริญได้ต้องพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่เยาว์วัยอย่างเข็มข้น ว่าระบอบประชาธิปไตยคืออะไร มีที่มาอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร และมีประโยชน์อย่างไรสำหรับประเทศชาติและประชาชนคนไทยทุกๆ คน ประชาชนคนไทยจะต้องช่วยกันจัดตั้งระบบป้องกันนักคอร์รัปชั่นทางการเมืองไม่ให้เข้ามาหากินในวงการการเมืองดังเช่นประเทศเกาหลีใต้ที่ประชาชนช่วยกันจัดตั้งองค์กรตรวจสอบนักการเมืองที่มีชื่อว่า The Beautiful Foundation เป็นต้น ประเทศไทยจะสามารถพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพได้ก็ด้วยความร่วมมือของทั้งรัฐข้าราชการ นักธุรกิจ และประชาชนที่จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและสร้างงานให้ประชาชนมีรายได้ขั้นต่ำ

ที่สามารถจะมีชีวิตอยู่ได้อย่างสมศักดิ์ศรีของการเป็นมนุษย์

7. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สังศิต พิริยะรังสรรค์ ที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและแนะนำแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.รัตพงษ์ สอนสุภาพ ที่เป็นที่ปรึกษาร่วมที่ได้ให้คำแนะนำประเด็นทางทฤษฎีและประเด็นวิจัยสำคัญต่างๆ รวมถึงขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บังอร พลเตชา ดร.กนกรัตน์ ยศไกร และดร.วิษณุ วงศ์สินศิริกุล ที่เป็นกรรมการสอบผู้วิจัย

8. เอกสารอ้างอิง

สังศิต พิริยะรังสรรค์. (2549). ทฤษฎีคอร์รัปชัน. สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน:กรุงเทพมหานคร.

Levine, T. Victor. (1975).Political Corruption :The Ghana Case .The Hoover Institution Press.

Walecki,Macin.(2004). Political Money and Corruption. In Transparency International Global Corruption Report: Special focus on Political Corruption, pp. 19-31.

Transparency International Global Corruption Report. (2004). press release 25 March. Regional Highlight,pp. 1-7.

มหาวิทยาลัยรังสิต